Lietas arhīva Nr. KA06-0205-20/14
ECLI:LV:ZAT:2020:1001.11210049018.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2020. gada 1. oktobrī

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents E. Lenšs,
tiesneši V. Sprudzāns, V. Donāns,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar Jēkabpils rajona prokuratūras prokurora J. Butlera apelācijas protestu par Zemgales rajona tiesas (Jēkabpilī) 2020. gada 9. jūlija spriedumu, ar kuru /pers. B/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 179. panta 1. daļā un sodīts.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2020. gada 9. jūlija spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 179. panta 1. daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar piespiedu darbu uz 120 stundām.
/pers. B/ drošības līdzeklis nav piemērots.
No /pers. B/ par labu cietušajai SIA "EK Investīcijas" piedzīta mantiskā kaitējuma kompensācija 950 *euro*.
Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļu nolemts atbrīvot /pers. B/ no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas un segt tos no valsts līdzekļiem.

[2] /pers. B/ prettiesiski ieguva viņa pārziņā esošu svešu mantu (piesavināšanās).
2016. gada 21. decembrī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, SIA "EK Investīcijas", vienotais reģistrācijas Nr. 24203039350, valdes loceklis /pers. C/ uzticēja /pers. B/ naudu 1000 *euro*, lai uzņēmuma traktoram /TL marka/, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, iegādātos frontālo iekrāvēju. /pers. B/ traktora frontālo iekrāvēju neiegādājās. /pers. B/ tīši, mantkārīgu tieksmju vadīts, saņemto naudu 1000 *euro* apmērā piesavinājās, izlietojot savām vajadzībām, un SIA "EK Investīcijas" neatdeva.
Tādā veidā /pers. B/ ar savām darbībām piesavinājās SIA "EK Investīcijas" naudu 1000 *euro* vērtībā.
Šādas apsūdzētā /pers. B/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 179. panta 1. daļas.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu Jēkabpils rajona prokuratūras prokurors J. Butlers iesniedzis apelācijas protestu, lūdzot atcelt Zemgales rajona tiesas 2020. gada 9. jūlija spriedumu krimināllietā Nr. 11210049018 daļā par /pers. B/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas un segšanas no valsts līdzekļiem un taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, nosakot piedzīt no /pers. B/ par labu valstij procesuālos izdevumus par valsts nodrošināto juridisko palīdzību 100 *euro*.
Prokurors uzskata, ka Zemgales rajona tiesa, izskatot lietu, nepamatoti konstatēja Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļā paredzētos nosacījumus un /pers. B/ atbrīvoja no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas, un nolēma tos segt no valsts līdzekļiem.
Neapstrīdot spriedumā norādītos notiesātā vainas pierādījumus un faktiskos apstākļus, prokurors uzskata, ka Zemgales rajona tiesas sprieduma daļā par /pers. B/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas, un to segšanas no valsts līdzekļiem, nav pamatots un ir nelikumīgs.
Tiesa spriedumā norāda, ka apsūdzētais /pers. B/ strādā algotu darbu, taču maksā uzturlīdzekļu parādu, viņa rīcībā paliek 215 *euro*, un tiesa uzskata, ka faktiski apsūdzētais ir maznodrošināts, kas ir pamats saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļu apsūdzēto no lietā radušos procesuālo izdevumu samaksas atbrīvot, sedzot tos no valsts līdzekļiem.
Sniedzot liecību tiesā /pers. B/ norāda, ka no 2019. gada 1. augusta strādā SIA "3A serviss" un viņa mēnešalga ir 1152 *euro*. Ir šķīries. Viņam ir viens nepilngadīgs bērns. Bijusī sieva ir pieprasījusi bērnam uzturlīdzekļus, kurus apmaksā valsts, bet tā kā šajā sakarā viņam ir izveidojies uzturlīdzekļu parāds, tad tiesu izpildītājs tos atvelk no darba algas un faktiski viņš saņem 215 *euro*, kas ir parāda piedziņai neapliekamā summa.
No lietas materiāliem redzams, ka viņa deklarētā dzīvesvieta ir /adrese/. Lietas materiāli nesatur informāciju, ka /pers. B/ ir atzīts par trūcīgu vai maznodrošinātu personu. Persona tiek noteikta par trūcīgu atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 30. marta noteikumiem Nr. 299 "Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu", kur norādīts, kam un pēc kādiem kritērijiem šādu statusu var noteikt. Persona tiek noteikta par maznodrošināto atbilstoši Jēkabpils novada domes 2015. gada 26. novembra saistošajiem noteikumiem Nr. 13/2015 "Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Jēkabpils novadā", kur norādīts, kurš un pēc kādiem kritērijiem šādu statusu var noteikt. No kā redzams, ka tiesa neesot tiesīga personu noteikt par maznodrošinātu vai trūcīgu. Turklāt abos norādītajos normatīvajos aktos tiek vērtēts personas ienākums vidēji mēnesī, bet nevis summa, kas paliek personas rīcībā pēc iepriekš izveidoto parādsaistību segšanas, kā to akcentējusi tiesa. Tiesa arī spriedumā nepamatoti neesot norādījusi /pers. B/ nosaukto mēnešalgas apmēru 1152 *euro*.
No lietas apstākļiem redzams, ka šajā gadījumā nevar tikt piemērots arī Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļā norādītais, ka tiesa var atbrīvot personu no procesuālo izdevumu piedziņas arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kas atrodas notiesātā apgādībā, jo par /pers. B/ nepilngadīgo bērnu, ar kuru viņš dzīvo šķirti, uzturlīdzekļus apmaksā valsts, kā arī piedzenamā summa nav tāda, kas varētu būtiski ietekmēt personas mantisko stāvokli, kas atrodas /pers. B/ apgādībā.
Tiesa neesot ņēmusi vērā arī pastāvošo judikatūru, ka, atbilstoši tulkojot Kriminālprocesa likuma 368. pantu, tiesa var lemt par personas

atbrīvošanu no procesuālo izdevumu pilnīgas vai daļējas piedziņas tikai tad, ja šādu lūgumu izteicis apsūdzētais *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2013. gada 13. septembra lēmums lietā Nr. SKK-413/2013, krimināllieta Nr. 11096145312).* Apsūdzētais/pers. B/ un viņa aizstāvis tiesā neizteica lūgumu par viņa atbrīvošanu no procesuālo izdevumu pilnīgas vai daļējas piedziņas.

Netiek ievērots Kriminālprocesa likuma 368. panta 1. daļā noteiktais, ka procesuālos izdevumus piedzen no notiesātajiem. Nepiedzenot procesuālos izdevumus 100 *euro* no /pers. B/, tiesa rada valstij nepamatotus izdevumus, kas nav uzskatāms par taisnīgu krimināltiesisko attiecību noregulējumu.

Tādejādi spriedumā esot pieļauts likuma pārkāpums, kas noteikts Kriminālprocesa likuma 511. panta 2. daļā, ka tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, kā arī Kriminālprocesa likuma 512. panta 2. daļā noteiktajam, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Iepriekš minētais esot novedis pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas. Zemgales rajona tiesas spriedums esot pretējs Kriminālprocesa likuma 1. pantā noteiktajam mērķim, kas nosaka tādu krimināllietu iztiesāšanas kārtību, kas nodrošina efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, prokurors uzskata, ka pārsūdzētais spriedums ir nepamatots un atceļams daļā par /pers. B/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas un segšanas no valsts līdzekļiem.

Apelācijas instances tiesā pārbaudāmi krimināllietā esošie rakstveida pierādījumi. Jauni pierādījumi netiek pieteikti. Prokurors neiebilst pret protesta izskatīšanu rakstveida procesā.

[4] Par iesniegto apelācijas protestu savu viedokli rakstveidā paudis apsūdzētā aizstāvis zvērināts advokāts Z. Broks.

Aizstāvis uzskata, ka prokurora apelācijas protests ir noraidāms un Zemgales rajona tiesas spriedums šajā daļā atstājams negrozīts.

Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta vai trūcīga. Tiesa var atbrīvot notiesāto no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā vai daļēji arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā.

Aizstāvis uzskata, ka Zemgales rajona tiesa, izvērtējot aizstāvamā /pers. B/ materiālo stāvokli, pamatoti atbrīvojusi viņu no procesuālo izdevumu 100 *euro* apmērā, kas saistīti ar zvērināta advokāta piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas valsts līdzekļos.

Motīvu daļa

[5] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 559. panta 4. daļas 5. punkta noteikumiem apgabaltiesa nesaskata šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, jo apelācijas protestā ir izteikts lūgums tikai par procesuālajiem izdevumiem, nav saņemti iebildumi pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā, lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem.

[6] Apsvērusi apelācijas protestā minētos motīvus, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par /pers. B/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas un segšanas no valsts līdzekļiem, bet pārējā daļā tas atstājams negrozīts.

[7] Kriminālprocesa likuma 368. panta 4. daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta vai trūcīga. Tiesa var atbrīvot notiesāto no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā vai daļēji arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā.

Apgabaltiesa piekrīt prokurora protestā norādītajam, ka lietas materiālos nav informācijas par to, ka /pers. B/ ir atzīts par trūcīgu vai maznodrošinātu personu. Turklāt pamatots ir prokurora arguments, ka lietā nav nekādu ziņu arī par to, ka piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kas atrodas notiesātā apgādībā.

[8] Apelācijas instances tiesa atzīst par nepamatoti labvēlīgu pirmās instances tiesas atzinumu, ka apsūdzētais faktiski ir maznodrošināts, jo lielākā daļa viņa nopelnītās darba algas tiek novirzīta uzturlīdzekļu parāda segšanai.

Apgabaltiesas ieskatā iepriekšējā prettiesiskā rīcība – uzturlīdzekļu nemaksāšana ar tai sekojošu parādu un tā piedziņu – nevar radīt labvēlīgas sekas nākamo lietu izlemšanas procesā.

[9] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368. panta 1. daļu no apsūdzētā /pers. B/ valsts labā piedzenami procesuālie izdevumi 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.[1] pantu un 563. panta 1.[1] daļas 4. punktu Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

Zemgales rajona tiesas (Jēkabpilī) 2020. gada 9. jūlija spriedumu atcelt daļā par /pers. B/ atbrīvošanu no procesuālo izdevumu 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, samaksas un to segšanu no valsts līdzekļiem.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij procesuālos izdevumus 100 *euro*, kas saistīti ar aizstāvja piedalīšanos kriminālprocesā, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Kriminālprocesa likuma 574., 575. pantā paredzētajos gadījumos Augstākajā tiesā 10 dienu laikā pēc pilna lēmuma pieejamības dienas, iesniedzot sūdzību vai prokurora protestu Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums pieejams apgabaltiesas kancelejā, Aizkrauklē, 2020. gada 1. oktobrī.

Tiesnesis referents	E. Lenšs
Tiesnesis	V. Sprudzāns
Tiesnesis	V. Donāns